

[]

„ANTONIO: Mám celé jmění na moři, jak víš, hotovost nemám, ani zboží, abych tu sumu složil na místě. Však jdi, zkus v Benátkách ji sehnat na můj úvěr. K prasknutí napnem ho, jen abys moh jet do Belmontu za svou Porcií. Běž, ptej se všude, já to zkusím taky, peníze budou, věř mi, ber, kde ber, buď z přátelství, anebo na úvěr.“¹

Při podnikání trpí podnikatel často nedostatkem finančních zdrojů. Tento problém se vyskytne už při započetí s podnikáním, kdy musí podnikatel pořídit nemovitosti, ve kterých bude provozovat svoji činnost, stroje, materiály atd. Stejná potřeba vyvstane, když chce podnikatel svoji činnost rozšiřovat. I v průběhu podnikání může nedostatek prostředků vzniknout v důsledku nerovnoměrného toku závazků a pohledávek podnikatele. Tento nedostatek může podnikatel řešit z vlastních zdrojů nebo prostředky získat od jiného subjektu, a to zejména tak, že mu tento subjekt poskytne úvěr.

Nedostatkem finančních prostředků netrpí jenom podnikatelé. V dnešní době jsou to i spotřebitelé, kteří potřebují peníze na bydlení, nákupy nebo třeba i kvůli lásce (viz výše). I tyto subjekty využívají úvěr k uspokojování svých potřeb.

Na druhé straně stojí subjekty, které mají peněžních prostředků přebytek a rozhodnou se je poskytnout za účelem zvýšení jejich hodnoty, při co nejmenším riziku. Jedná se buď o podnikatele (např. banky, družstevní záložny), nebo o osoby, které tak činí pouze jednorázově nebo sporadicky.

Platná česká právní úprava obsahuje několik institutů umožňujících přelévání finančních prostředků od subjektů, které mají přebytek těchto prostředků, k subjektům, které trpí jejich nedostatkem. V praxi se využívá i prostředků práva, které nesměřují přímo k tomuto účelu.

¹ Shakespeare, W. Kupec benátský. Praha: Orbis. 1955.

Ve své práci se zabývám jedním z těchto institutů - smlouvou o úvěru. V úvodu práce nastiňuji, na které právní vztahy tato úprava dopadá, rozebírám historický vývoj právní úpravy a zahraniční úpravu.

Dále se zabývám platnou právní úpravou smlouvy o úvěru, procesu sjednávání smlouvy o úvěru, právních úkonů spojených se smlouvou o úvěru, jednotlivých práv a povinností ze smlouvy o úvěru, jakož i zvláštními podmínkami pro poskytování spotřebitelských úvěrů, hypotečních úvěrů a úvěru poskytovaných kapitálovými společnostmi určitým subjektům.

V práci srovnávám úpravu smlouvy o úvěru s úpravou nejpříbuznějšího smluvního typu - smlouvy o půjčce.

V určitých případech upozorňuji na návrh nového občanského zákoníku (definice je uvedena níže), a to v případech, kdy se navrhaná úprava liší od současné.

Jako základ své práce jsem zvolil svou diplomovou práci s tím, že jsem změnil její strukturu, části původní práce jsem vypustil a doplnil části nové (zejména historický vývoj, zahraniční úprava, úprava návrhu nového občanského zákoníku, úprava hypotečního úvěru a § 196a ObchZ), původní text jsem prohloubil a přepracoval.

Účelem této práce je zejména posouzení platné právní úpravy smlouvy o úvěru včetně judikatury a de lege ferenda posouzení nutnosti existence dvou smluvních typů - smlouvy o půjčce a smlouvy o úvěru.